ՏԱՐԵԿԱՆ ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ

V ԴԱՍԱՐԱՆ

2022-2023 ՈՒՍ. ՏԱՐԻ

ՈՒՍՈՒՑԻՉ ՝ Տ. ՋՈՀՐԱԲՅԱՆ

ԵՐԱԺՇՏՈՒԹՅՈՒՆ
Թեմատիկ պլանավորում
5- րդ դասարան
Շաբաթական 1 ժամ
Տարեկան 34 ժամ

Դասագրքի հեղինակ՝ Յ. Յուզբաշյան, Ա. Փահլևանյան

Դաս		Թեմա «Երաժշտություն և գրականություն» (10 ժամ)	Ժամ
Նպատակ		Ծանոթացում: հայ ազգային երաժշտությանը, հայ ժողովրդական, ծիսական, հոգևոր և կոմպոզիտորական երգերին: Զարգացնել երաժշտությունը և գրականությունը սիրելու և հասկանալու կարողությունը: Ձևավորել հմտություններ ազգային երաժշտության տեսակները և նրանց առանձնահատկություններն իմանալու, ճանաչելու և տարբերելու համար: Ձևավորել և զարգացնել տրամաբանական, ստեղծագործական, կերպարային և ասոցիատիվ մտածողություն, վերլուծական հմտություններ: Ունկնդրել, վերլուծել, մեկնաբանել երաժշտության և գրականության կապը: Սովորել և կատարել հայ ժողովրդական, ծիսական, հոգևոր և կոմպոզիտորական երգեր:	
Վերջնարդյունք		Ներկայացնել, երգել /մենակ կամ խմբով/ հայ ժողովրդական և կոմպոզիտորական երգեր՝ ճիշտ կեցվածքով և շնչառությամբ, մաքուր ինտոնացիայով, հստակ ռիթմով, արտահայտիչ, անսամբլային զգացողությամբ, հետևելով խմբավարի շարժումներին: Ճանաչել և գնահատել հայ ժողովրդական և կոմպոզիտորների երաժշտությունը Կատարումը ուղեկցել պարային կամ ռիթմական շարժումներով Վերլուծել, ներկայացնել երաժշտական ստեղծագործության կառուցվածքին բնորոշ առանձնահատկությունները: Նկարագրել երաժշտությունից ստացած իր տպավո-	

		րությունները գրագետ կապակցված խոսքով	
1	5-10	Ուսուցանել Կոմիտասի «Կաքավի երգը», խոսք՝ Հ. Թումանյանի, Ունկնդրել «Կաքավի երգը» Կոմիտասի անվան լարային քառյակի կատարմամբ Ֆ. Մենդելսոնի «Երգ առանց խոսքի» դաշնամուրային մանրանվագների շարքից «Գարնանային երգը» և «Վենետիկի գոնդոլավարի երգը»:	1
2	11-12	Ունկնդրել հայկական ժողովրդական «Հովվի կանչը» մեղեդին շվիի կատարմամբ, Ուսուցանել Հ. Թումանյանի «Ախ, ինչ լավ են» երգը:	1
3	13-14	Սայաթ-Նովա Ունկնդրել ՍայաթՆովայի երգերը և ուսուցանել «Քամանչա» երգը:	1
4-5	15-18	«Ռոմանս» Ունկնդրել Ռ. Մելիքյանի «Վարդը» ռոմանսը, խոսք՝ Գյոթեի, Գլինկայի «Արտույտը», Խաչատրյանի «Նինայի ռոմանսը», Սվիրիդովի «Ռոմանսը», Ուսուցանել Ռ. Մելիքյանի «Առուն և աղբյուրը» երգ-ռոմանսը:	2
6	19-20	«Կանտատ» Ունկնդրել և ուսուցանել Ա. Հարությունյանի «Օրորոցային» երգ-ռոմանսը, Ունկնդրել հատվածներ «Հայրենիք» կանտատից:	1
7	21-25	«Օպերա» Ունկնդրել Արշակի արիոզոն Տ. Չուխաճյանի «Արշակ երկրորդ» օպերայից Ուսուցանել Տ. Չուխաջյանի «Ազատության երգը»:	1
8-9	26-29	Արմեն Տիգրանյան Ունկնդրել Ա. Տիգրանյանի «Անուշ» օպերայից «Ամպի տակից», «Համբարձում յայլա» խմբերգերը և այլ հատվածներ, Ուսուցանել Ա. Տիգրանյանի «Անուշ» օպերայից «Ամպի տակից» և «Համբարձում յայլա» խմբերգերը:	2
10	31-34	Վոլֆգանգ Ամադեուս Մոցարտ Ունկնդրել հատվածներ Մոցարտի «Կախարդական	1

		սրինգ» օպերայից, Ուսուցանել Մոցարտի «Գարնան կարոտ» երգը:	
Դաս	Էջ	Թեմա <0xE2><0x80><0x94> «Երաժշտությունը և պարարվեստը» (8ժ.)	Ժամ
Նպատակ		• Ծանոթացում հայ կոմպոզիտորների պարի համար գրված երաժշտության հետ: • Երաժշտությունը ունկնդրելու, վերլուծելու, կատարելու և կարևորելու կարողության ձևավորում և զարգացում: • Պարային երաժշտության նկատմամբ սիրո և հետաքրքրության խթանում: • Հայ կոմպոզիտորական երաժշտության արժևորում:	
Վերջնարդյունք		• Ճանաչի հայ կոմպոզիտորների ստեղծած պարեղանակները: • Համեմատի պարերը և արտահայտի կարծիք: • Վերլուծի, մեկնաբանի և գնահատի դրանք: • Ստեղծի փոքրիկ շնորհանդես իր համար ամենասիրելի պարերի վերաբերյալ: • Յուրաքանչյուր պարի ռիթմին, տեմպին և բնույթին համապատասխան կատարի պարային շարժումներ:	
11	35-36	Ուսուցանել Ռ. Մելիքյանի «Պսակ-պսակ» երգ-պարը, Ունկնդրել Կոմիտասի «Շուշիկի» պարը:	1
12	38	«Երաժշտության և պարարվեստի ընդհանրությունը» Ունկնդրել Կոմիտասի «Երանգի» պարը և Գրիգի «Անիտրայի պարը», Ուսուցանել «Նարոյ» հայկական ժողովրդական պարերգը:	1
13	41-42	Ուսուցանել հայկական ժող. «Սարեն կուգա ձիավոր» երգը, Ունկնդրել «Քոչարի» և «Նազ պար» պարեղանակները:	1 ժ.
14	43-44	Ուսուցանել չեխական ժող. «Թող լարեն ջութակները» երգը, Ունկնդրել Շտրաուսի «Գարնանային ձայներ» վալսը, «Տրիկ-տրակ» պոլկան և «Տանգո», «Սամբա», «Չա-չա» լատինաամերիկյան պարեղանակները:	1ժ.
15	45-46	«Բալետ» Ունկնդել «Աղջիկների պարը» Ա. Խաչատրյանի «Գայանե» բալետից և հատվածներ «Սպարտակ» բալետից: Ուսուցանել հայկական ժողովրդական «Աղջիկների պարերգը» երգը:	1 ժ.
16	47	Ունկնդրել «Քոչարի» և «Էրզրումի» պարերը Գ. Եղիա-	1 ժ.

		զարյանի «Սևան» բալետից, Կրկնել հայկական ժող.՝ «Շողեր ջան» և «Նուբար» երգերը:	
17	48-49	Պյոտր Իլյիչ Չայկովսկի Ունկնդրել Պ. Չայկովսկու «Շչելկունչիկ» բալետից «Անագե զինվորների քայլերգը», «Փաթիլների վալսը», «Ծաղիկների վալսը» և Մաշայի, Չրթչրթիկի «պա-դե, դեն»:	1ժ.
18	50-51	Թեմայի ամփոփում	1ժ.
Դաս	Էջ	Թեմա՝ «Երաժշտությունը և կերպարվեստը» (8ժ.)	Ժամ
Նպատակ		• Ծանոթացում կերպարվեստի, որպես տեսողական և տարածական արվեստի տեսակի հետ: • Արվեստի ստեղծագործությունների ազդեցության տակ համար գրված երաժշտությունը ունկնդրելու, վերլուծելու, կատարելու և կարևորելու կարողության ձևավորում և զարգացում: • Ազգային կերպարվեստի և դրանց համար գրված երաժշտության նկատմամբ սիրո և հետաքրքրության խթանում: • Հայ կոմպոզիտորական երաժշտության արժևորում:	
Վերջնարդյունք		• Ներկայացնի երաժշտության և կերպարվեստի նմանություններն ու տարբերությունները: • Ընկալի և կատարի առաջադրանքը: • Վերլուծի, մեկնաբանի և գնահատի ռիթմի, մեղեդու, գծի և գույնի փոխհարաբերությունները: • Ունկնդրած երաժշտության հիման վրա ստեղծի պատկերներ:	
19	52-53	Ուսուցանել Ռ. Պետրոսյանի «Պատգամ որդուս» երգը, խոսք՝ Ս. Կապուտիկյանի, Ունկնդրել Գ. Արմենյանի «Վ. Սուրենյանցի պատկերասրահում» ստեղծագործությունից հատված:	1ժ.
20	54-55	Ունկնդրել և ուսուցանել Ա. Սաթյանի «Մարտիկի երգը», Ինտերվալների տեսակները՝ հարմոնիկ և մելոդիկ, նոտաներով երգել հայկ. ժող «Լուսինը նորել է» երգը և նշել ինտերվալների տեսակները:	1ժ.
21	59-60	Էդվարդ Գրիգ «Պեր Գյունտ» Ունկնդրել «Օզեի մահը» և «Լեռնային արքայի քարայրում» հատվածները,	1 ժ.

		Կրկնել Ա. Սաթյանի «Մարտիկի երգը», «Ծրագրային» երաժշտություն:	
22		Ունկնդրել և վերլուծել Ա. Խաչատրյան «Ջութակի կոն-ցերտը՛, համեմատել Մ. Սարյանի հայկական բնաշխարի նկարների հետ, Կրկնել «Քելե՛, քելե՛» հայկ. ժող երգը, «Ոչ ծրագրային» երաժշտություն,	1 ժ.
23	61-62	Անտոնիո Վիվալդի Ունկնդրել հատված Ա. Վիվալդի «Տարվա եղանակները» ստեղծագործությունից, Ուսուցանել իտալական ժող. «Մամա չաո» երգը:	1ժ.
24	64-65	Ունկնդրել Կոմիտասի «Հորովել», «Կալի երգը» և Ա. Սաթյանի «Ես իմ անուշ Հայաստանի» երգերը, համեմատել Մ. Սարյանի «Հորովել» և «Արարատ» նկարների հետ, հորինել հայրենի բնությանը նվիրված քառատող և համապատասխան մեղեդի:	1ժ.
25	66-68	Ունկնդրել Ղ. Սարյանի «Հայաստան» սիմֆոնիկ պան-նոյից հատվածներ և համեմատել Մ. Սարյանի համանուն նկարի հետ, Ուսուցանել հայկ. ժող. «Կռունկ Հայաստանի» երգը:	1 ժ.
26	69-70	Նիկոլայ Ռիմսկի Կորսակով Ունկնդրել «Շահրեզադե» սիմֆոնիկ սյուիտից «Ծովը» հատվածը և համեմատել Հ. Այվազովսկու «Իններորդ ա-լիք» նկարի հետ: Կրկնել «Կռունկ Հայաստանի» երգը:	1 ժ.
Դաս	Էջ	Թեմա «Երաժշտությունը թատրոնում և կինոյում»	Ժամ
Նպատակ		• Ծանոթացում հայ կոմպոզիտորների (Ա. Այվազյանի Ա. Խաչատրյանի, Ա. Բաբաջանյանի, Տ. Մանսուրյանի և մյուսների) թատրոնի և կինոյի համար գրված երաժշտու-թյան հետ: • Թատերական ներկայացումների և կինոյի համար գրված երաժշտությունը ունկնդրելու, վերլուծելու, կատարելու և կարևորելու կարողության ձևավորում և զարգացում: • Ազգային կինոֆիլմերի, թատերական ներկայացումների և դրանց համար գրված երաժշտության նկատմամբ սիրո և հետաքրքրության խթանում: Հայ կոմպոզիտորական երաժշտության արժևորում:	
Վերջնարդյունք		• Ճանաչի հայ կոմպոզիտորների կինոյի և թատերական	

		ներկայացումների համար գրված երաժշտությունը: • Ընկալի և կատարի, հայ կինոյի և թատերական ներկա-յացումների համար գրված երաժշտությունը: • Վերլուծի, մեկնաբանի և գնահատի դրանք: • Ստեղծի փոքրիկ շնորհանդես իր համար ամենասիրելի կինոյի և թատերական ներկայացումների համար գրված երաժշտության մասին:	
27	72-77	Ունկնդրել հատվածներ՝ «Նինայի ռոմանսը», «Վալսը», «Գալոպը» Լերմոնտովի «Դիմակահանդես» դրամայի համար Ա. Խաչատրյանի գրած երաժշտությունից, Վ. Սարոյան «Իմ սիրտը լեռներում է» պիեսի համար գրած Ա. Բաբաջանյանի երաժշտությունից հատվածներ:	1 ժ.
28		Ունկնդրել և ուսուցանել Ա. Խաչատրյանի «Պեպոյի երգը» համանուն կինոֆիլմից, Ունկնդրել Ա. Խաչատրյանի «Վալս», «Պադեսպան» և «Պոլկա» պարերը «Պեպո» կինոֆիլմից:	1 ժ.
29		Ուսուցանել Ա. Սաթյանի «Հզոր բանակ» երգը, Ունկնդրել Ա. Սաթյանի կինոերաժշտությունը՝ «Անա-հիտ», «Արարատյան դաշտի աղջիկը» ֆիլմերից:	1 ժ.
30		Ունկնդրել հատվածներ Գ. Արմենյանի «Նվագախմբի տղաները» կինոնկարի համար գրված երաժշտությու-նից՝ «Տրինգի» և «Քայլերգը»: Կրկնել Ա. Սաթյանի «Հզոր բանակ» երգը:	1 ժ.
31	77-83	Ունկնդրել Տ. Մանսուրյանի կինոերաժշտությունը՝ «Կտոր մը երկինք», «Հին օրերի երգը» ֆիլմերից, Ա. Բաբաջանյանի երաժշտությունը գրված «Առաջին սիրո երգը» և «Հարսնացուն հյուսիսից» կինոնկարների համար, Ուսուցանել Ա. Բաբաջանյանի «Առաջին սիրո երգը»:	1 ժ.
32		Ունկնդրել և ուսուցանել Ռ. Ամիրխանյանի «Երազ իմ եր-կիր» երգը, «Հայրիկ» կինոնկարից: Ունկնդրել Ա. Այվազյանի «Աղջկա երգը» «Ինչու՞ է աղ-մըկում գետը» կինոֆիլմից	1 ժ.
33		Համացանցից գտնել ժամանակակից հայկական ֆիլմերի համար գրված կինոերաժշտությունը և ներկայացնել հեղինակներին (հետազոտական աշխա-	1 ժ.

		տանք)	
34		Թեմայի ամփոփում	1 ժ.

Ծանոթություն. ուսուցիչը ազատ է ծրագրային երգերի ընտրության մեջ, նախատեսված երաժշտատեսական գիտելիքները տրվում են ուսուցանվող երաժշտական նյութին զուգահեռ, երաժշտառիթմական շարժումը կիրառվում է ամբողջ դասի ընթացքում, գործունեության բոլոր ձևերում, որտեղ հնարավոր է կատարել երաժշտության բնույթին համապատասխան մարմնի՝ ոտքերի և ձեռքերի ազատ շարժումներ: